

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

<p>Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " pe 1/2 de an 5 cor. " România și străinătate pe an 14 frc. " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Manuscrisurile să adresează la redacțiunea „Foaia Diecezană“ iar banii de prenumăra- țiune și inserțiuni la Administrațiunea Tipo- grafiei și Bibliotecii diecezane în Caransebeș Telefon Nr. 30.</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiunile oficioase, concurs, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor.</p>
---	--	--

21 Noemvrie 1909.

În biserica ortodoxă ziua de 21 Noemvrie este consfințită amintirii „Întrării în biserică a prea sfintei Născătoare de Dumnezeu“. — Ioachim și Ana — neavând copii — au făcut vot, că dacă bunul Dumnezeu le va dărui unul, îl vor închina Lui. Născând Ana pe prea sfânta Născătoare de Dumnezeu Maria, părinții, amăsura votului făcut, au dus-o când era de trei ani în biserica din Ierusalim și au închinat-o lui Dumnezeu. În acest loc își petrecu viața sfânta fecioară Maria, ocupând-se cu lucrul de mână, cu citirea sfintelor Scripturi și cu rugăciuni, până la vrâsta de 15 ani, când se logodi cu dreptul Iosif.

Pentru biserica noastră din eparhia Caransebeșului sfânta sărbătoare a „Întrării în biserică“, începând cu anul 1909, are și o însemnată specială. Căci în 21 Noemvrie 1909 eparhia Caransebeșului și-a ales pe noul mire, pe Arhipăstorul, care timp de 5 ani conduce cu tact, cu înțelepciune și cu blândete turma încredințată Lui spre păstorire.

Sinodul eparhial din 21 Noemvrie 1909, luminat de Duhul sfânt, a ales de Episcop pe Prea Sfinția Sa Dl **Dr E. Miron Cristea**, cerându-i să intre în biserica diecezei noastre și să-și lase arhidieceza, pentru a cărei înflorire a muncit cu un zel apreciat de toți. Prea Sfinția Sa, începând cu aceasta zi, și-a consfințit întreaga viață binelui și propășirii eparhiei noastre. Imediat după întronizarea Sa a început să taie brazde adânci pe toate terenele vieții noastre bisericesti, școlare și epitropești. A devenit Bănățean, gata fiind întotdeauna a-și da și sufletul Său pentru turma sa cuvântătoare.

Prea Sfinția Sa este condus în activitatea Sa de Arhipăstor de deviza: „Tu însă fi treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evangelist, adeverește-ți cu desăvârșire slujba“ (Epist. 2 c. Timotei c. 4).

Deaceia în intervalul scurt de aproape 5 ani a propovăduit cuvântul adevărului în o mare parte a eparhiei. Vizitațiile canonice săvârșite în tractele Făgetului, Mehadii, Panciovei și Vârșățului, precum și sfințirile de biserică în Buziaș, Sacul, Glimboca, Uzdin, Făget, Pătaș, Alibunar, Seleuș și Vârșăț vor rămânea neșterse în inimile credincioșilor și pe paginile analelor bisericii noastre.

Roadele acestei activități pastorale să manifestă în răsărirea multor biserici noi și în împodobirea multora dintre cele vechi.

Iar viața bisericească a credincioșilor în părțile vizitate a primit un avânt deosebit. Nu-mi aduc aminte de un alt Arhieru, care să fi ostănit atâta în apostolie, pelângă ocupațiunile grele multilaterale, dela cari nu se retrage.

Afacerile școlare, mulțămite stăruinței Sale neobosite, au primit o îngrijire deosebită. Spre a nu perde școale, s'au forțat toate puterile pentru a le face corăspunzătoare legilor iperpretenzive. În cei cinci ani de păstorire s'au reparat, adaptat sau zidit din nou cel puțin 150 edificii școlare făcându-se moderne, iar celelalte edificii școlare încă au primit reparaturi, mai fiind ajustate și cu recvizitele trebuincioase. Posturile învățătoarești s'au îndeplinit multe cu forțe noi, și — dacă nu izbucnea războiul — aveam bună nădejde, că nu peste mult vom ajunge în stare deplină normală. De altă parte învățământul, îndeosebi în ceea ce privește religiunea și limba maternă, a progresat. În unele comune espuse s'au instituit și catiheți speciali pentru elevii școalelor populare. Astfel am ajuns la acel rezultat, poate cel mai favorabil în metropolia noastră, că eparhia noastră n'a pierdut până azi decât câteva școale confesionale, cu toate că vremuri mai grele pentru școala românească nu cred să fi fost undeva. Opațiile de lumină de prin cătunele din creerii munților ard deci și vor vesti generațiilor viitoare munca, luptele și vrednicia Arhipăstorului.

Prea Sfinția Sa dând în timpul ultim atenție specială și afacerilor epitropești, putem zice, că

acestea progresează bine, cu toate mizeriile elementare a anilor din urmă. Fondurile diecezane cresc mereu. Fondul nou creat de Prea Sfinția Sa pentru statornicirea unui adăpost pe seama luminătorilor de mâne ai poporului nostru a ajuns frumoasa sumă de peste un sfert de milion coroane. O minune aceasta în analele diezei noastre.

Din venitul sesiunilor reduse s'au încasat sume foarte frumoase. Bunurile diecezane dela Marghita și Visag au fost canalizate, provăzute cu edificii economice, încât vor aduce de acum înainte venituri tot mai sigure. Sperăm, că având parte și de ani economici buni și de stări normale, să va reguleze și bunul dela Dezești cu peste 100 parcele mici.

La Conzistoriu s'a introdus contabilitate modernă dublă. Socotile restante de prin parohii din ținuturi întregi și de zeci de ani restante s'au înaintat și examinate și sperăm, că noile puteri de lucru angajate la acest rezort vor reduce tot mai tare restanțele ce mai sânt.

Ba chiar și șerpelui celui fără de sfârșit — deficitului permanent dela Tipografia diezezană, care consumă din micul profit al Librăriei; — s'a pus acum capăt, având chiar profit de peste 2400 cor. pe anul 1913/1914.

Tinerii buni și cu talent să ocrotesc, spre a avea o sucrescență pentru viitor.

Cele înșirate până aci sânt numai câteva zale importante din lanțul lung de activitate prodigioasă dezvoltată până acuma de Prea Sfințitul nostru Episcop.

Ceice stau în legătură organică cu centrul eparhiei noastre, trebuie să constate, că Conzistoriul nostru dezvoltă o serioasă muncă, care va procura tuturor oficanților, asesorilor și profesorilor în frunte cu Prea Sfinția Sa înalta mângăere, că iubita noastră eparhie și în aceste zile grele face și va face tot mai puternici pași înainte.

Iată, deci, de ce sârbătoarea „Intrării în biserică” este pentru noi un adevărat praznic eparhial.

Cuvine-să, deci, să ne închinăm cu smerenie în această sfântă zi Tatălui ceresc aducându-i rugăciuni ferbinți de mulțămită, pentru că s'a îndurat să îngăduie intrarea episcopului nostru **Miron**, în biserica dreptmăritoare creștină din eparhia Caransebeșului. În rugăciunile noastre să ne rugăm pentru pacea, sănătatea și îndelungata viațuire a Preasfințitului nostru Arhiereu, pe care îl salutăm din acest prilej festiv cu

„Intru mulți ani Stăpâne!”

Nr. 7516 Pres.

cercetarea răniților

Cătră toți p. t. domni protopopi și preoți din eparhia Caransebeșului.

Misiunea preoțască culminează în cercetarea și mângăerea celor bolnavi și cuprinși de grele năcazuri. Zilele noastre — din nefericire — ne ofer un lung prilej de-a ne împlini această sfântă datorință, căci cruzimile războiului au umplut toate spitalele din orașe și localități mai mari de răniți și bolnavi.

Deși P. On. noștri protopopi și preoți din asemenea centre își vor fi împlinit această creștinească datorință și fără îndemn special, totuși nu va fi de prisos, dacă și din parte-mi Vă atrag atențiunea asupra ei, îndemnând din toată inima, mai ales pe preoții din centru cu spitale:

a) Ca să cerceteze cât mai des pe credincioșii bisericii noastre din ele și să le dea toată mângăerea și încurajarea posibilă și atât de necesară pentru ei.

b) Întrucât vor fi mai mulți la un loc și nu pot încă cerceta biserica, să facă cu permisiunea comandai spitalului din când în când câte o mică slujbă, d. e. *sfîntirea apei* sau *slujba de mulțumită* din molitfelnicul cel mare, tipărit la București.

c) Asemenea și preoții din apropiere să nu cruțe osteneala a cerceta pe parohienii lor din spitalul apropiat.

d) Toți să adune cărți potrivite și ziare pentru ei, căci știu din experiență proprie și din convenirea cu răniți, că toți însetează după lectură ca și după pâinea de toate zilele.

Îndeosebi să le ducă câte-o carte de rugăciune. În scopul acesta tocmai a t părit „Librăria diezezană” de aici cele mai delipsă rugăciuni în o cărticică mică și eftină (24 bani), întocmită anume pentru trebuințele soldaților și intitulată: *Rugăciuni pentru soldați*.

Iubirea, cu care credincioșii soldați cercetați se vor alipi de voi, fraților în Cristos, și de biserică, care tocmai în acele zile grele pentru ei nu i-a dat uitării, va fi pentru toți cea mai prețioasă răsplată a ostenelelor făcute pentru ei.

Caransebeș 18 Noemvrie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Nr 7434 Bis. 1914. Concubinate.

ORDIN**cătră toți preoții noștri din eparhie.**

Să știe, că tot mai este grozav de mare numărul părechilor necununate după legea creștinească, cari trăesc fără a avea binecuvântarea bisericii.

În repetite rânduri am îndemnat pe preoții noștri, să facă tot ce să poate pentru a cununa acele părechi de oameni din satele lor, iară pe acei credincioși ai noștri și fii ai neamului nostru i-am sfătuit și îndemnat parințește, ca să intre și ei în șirul bunilor creștini și să se cunune. Mulți au urmat sfatul, dară totuș multe mii de părechi mai sânt cari — fără nici o piedecă — trăesc și mai departe necununați.

Asemenea oameni nu numai calcă legea strămoșilor noștri, pe care am erezit-o ca scumpă moștenire dela ei dimpreună cu celelalte comori sufletești, ci se dezbracă și de cele mai omenești simțăminte față de femeile cu cari trăesc și de copiii, ce-i au la olaltă.

În starea de război, în care ne aflăm, mulți asemenea bărbați sânt duși în tabere prin Sârbia, Galiția, Germania și Rusia, unde ușor pot să le rămâe pentru vecie oasele, căzuți în luptele cu dușmanii; și — nefind cununați, — copiii și femeile lor rămân ale nimănui și ușor pot ajunge pe ulițele oamenilor, părăsiți de oameni și lipsiți de binecuvântarea bisericii, pe care n'au primit-o părinții lor. Și cum numai bunul Dumnezeu poate ști, când să va sfârși acest cel mai crâncen război din câte au văzut bătrâna lume — mulți și din cei rămași acasă vor mai avea să plece pe calca plină de primejdii a luptelor.

Spre binele acelor din fiii noștri sufletești, cari până acuma n'au dat ascultare sfatului nostru părintesc, eșit din inima, care sângerează de durere pentru soartea și viitorul familiilor nelegiuite — ne ridicăm din nou glasul nostru strigând tuturor: „**Duceți-vă la sfântul altar și cununați-vă bisericește!**”

Tocmai ne vine vestea, că la cârma țării să lucră, ca să să asigure penziuni nu numai pentru **văduvele oficerilor** căzuți în război sau morți în spitale pe urma ranelor primite sau a boalelor atrase pe câmpul de luptă, ci și **văduvele legiuite** ale soldaților de rând, precum și **copiii lor legiuiți** vor primi penziuni și ajutoare potrivite. Anume: Erarul militar vrea să dea.

1. La văduva unui soldat de rând 72 cor. la an.
2. " " " fruntaș-gefreiter 120 " " "
3. " " " caporal 144 " " "

4. " " " sergent 240 cor. la an.
4. " " " major 300 " " "

Dacă însă bărbatul a căzut în linia de foc, penziunea crește cu 50 la sută.

Orfanii legiuți primesc un adaus de 48 cor. pe an până la etatea de 16 ani, și dacă urmează la școală — până vor fi majoreni.

Toate acestea să pregătese pentru soțiile și copiii **legiuiți**; iară soțiile concubine și copiii nelegiuiți nu numai nu vor căpăta nimic, ci rămânând fără tată — vor fi scoși din casa și averea, în care au fost până acuma.

Orbi și fără suflet trebuie să fie deci toate acele părechi concubine, cari nu fac toți pașii, ca iute și degrabă să se cunune după căsătoria civilă — și la sf. biserică.

Nicicând n'au fost mai simțită lipsa asta de cununie ca în zilele de astăzi; de aceea îndatorăm din nou pe toți iubiții noștri preoți din eparhie, ca

a) să cetească aceste litere arhiepiscopice poporului în biserică, fie odată fie de mai multe ori — dupăcum vor afla delipsă îndemnând și cu gura pe cei cari îi privește, ca să urmeze sfaturile date,

b) în înțelesul circularelor noastre anterioare, date în această cauză — să caute împreună cu comitetul parohial căile și mijloacele, cum s'ar putea cununa mai mulți concubini, și

c) să dea sfaturile și îndrumările delipsă acelor cari au oarecari pedeci, și

d) să reclame și ajutorul organelor politice, care ar să li să dea.

Așteptăm să facă toți tot ce le stă în putință în scopul arătat.

Caransebeș 14 Noemvrie 1914

Dr. E. Miron Cristea
episcop.

Indreptarea

Presbiterilor, Diaconilor și tuturor clericului bisericii din de Dumnezeu mântuita eparhie a Vârșăului, Caransebeșului ș. a. în Vârșă
2 Iulie 1802 afară dată.

Iosif, cu mila lui Dumnezeu pravoslavnicul al sfintei soborniceștii și apostoliceștii Biserici, a răsăritului Episcop al Vârșăului, Caransebeșului, Lugojului și al Orșovo-Mehadiei, și celorlalte părți.

Bine încuvințate Protopresbiteri și toți preoți și diaconi ai protopresbiterului Varădiei, dar vouă dela Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos întru Duhul sfânt și a noastră arhipăstorească blagoslovenie!

În ce chip din ziua primirii spre mine a acestei chemări mari arhipăstorești cu darul prea sfântului Duh, ca să pasc turma lui Cristos cea cuvântătoare și să îndreptez cărma bisericii Domnului Isus Cristos, cu toate puterile mele m'am sărguit; întâi în cele două păzite de Dumnezeu Eparhii a Pacrațului și a Bacichii, așijderea și întru aceasta de Dumnezeu păzită Eparhie a mea a Vârșățului-Caransebeșului, după datorința cea arhipăstorească m'am sărguit, ca pe clerul și poporul cel supus și încredințat mie cu duhovnicească îndreptare în pravoslavie și bună rândueală spre lauda tuturor celorce se află în bună creștinătate a-i întări, cât cu umblarea mea cea de adeseori prin Eparhie și cu duhovniceștile învățături, atâta și cu învățăturile celece am dat clericilor celorce se găsesc cătră preoție, și preoților celor tânări, și diaconilor în școala mea cea de curte clericască, precum și cu învățăturile mele cele înscris în multe rânduri vouă trimise, ce să află în protocoalele voastre cele de circulare, v'am dat înțelegere; ci iată o mare jale. Toată sânguinta mea aceasta înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor făcută unora din cinul preoțesc și diaconesc nici un folos n'au agonisit, pentrucă zăuind și datorința chemării sale, în loc de a fi povăț orbilor, sarea pământului, sfeșnic arzând și luminând și cu pilda vieții sale turmei duhovnicești cei încredințate lor, adevă: pe toți oamenii spre toată facerea de bine, bună creștinătate, dreptate și adevăr înainte a merge: ei se făcură cu viața sa cea fără de rușine scandela lumii, batjocură pravoslaviei, slugi netrebnice, cari ascund talantul Domnului său, la pravila bisericii și la dumnezească liturgie nu merg, pe popor în legea lui Dumnezeu și cu fapte bune nu-i îndreptează; dumnezeștile cărți nu cetesc, casele și familiile lor nu păzesc; parohialnice datorințe nu împlinesc, bitănguesc, neguțătoresc, se îmbată, în cărți, în cugle și în piliare se joacă, în hainele preoțești nu umblă, nu numai pe oamenii cei de altă credință, ci și pe ai noștri cei dreptcredincioși cu netrebita și urâta lor viață scandalisesc, batjocură și ocară bisericii lui Cristos, de Dumnezeu netemându-se și de oameni nerușinându-se fac; iară celealalte blăstămății și fărădelegi ale unora dintre preoți cu rușine este a le și grăi, a cărora sfîntite preoțești cum și în protocoalele judecăților celor mirenești celor criminalnice scrise să află, pentrucă și ei nu se înfricoșează de nemincinosul cuvânt al Domnului celce ne îngrozește, că pe așa slugă nebăgătoare de samă în două va tăia, și partea lui cu necredincioșii o va pune (Matei cap 24 st. 51), despre care lucru bolnăvindu-mă cu inima și cu sufletul meu arhipăstoresc adunând oarecare bineîncuviințați bărbați duhovnicești din eparhia mea la mine și cu

dânșii împreună niște pravili deobște pentru toată preoțimea eparhiei mele, cât din s. Scriptură și dela purtătorii de Dumnezeu sfînti părinți atât din auzirea celorce mai nainte de mine au fost prea sfînti arhiepiscopi și episcopi pravoslavnici, precum întru Domnul răpausatul Arsenie a pătrălea Ioanovici Șacabent patriarhului, Moise Petrovici, Vichentie Ioanovici, Pavel Nenadovici, Ioan Georgievici, Vichentie Vidac, Moise Putnic și Vichentie Popovici, după starea vremii de acuma conzistorialnicește adunând și alcătuind, bineîncuviințenilor voastre și tot clirosul bisericesc din cea de Dumnezeu mântuită eparhia aceasta a Vârșăț-Caransebeșului pentru împlinirea cea cu deadinsul trimit, ca de ici înainte nimenea dintre voi să nu poată zice, eu n'am știut aceasta sau accia, ci ca toți să știți măsura chemării voastre, sarcina datorințelor și voea Domnului vostru, care v'a chemat pe voi cu Duhul său cel sfânt la sfântul și marele cin acesta al preoției. Și așa:

Pravila 1-a

Preotul după însuș numirea sa însămnează bărbat sfânt, adevă: depărtat de tot păcatul, vețuind după plăcerea lui Dumnezeu, întărind biserica cu propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu și cu săvârșirea tainelor bisericești celor credincioși, cu rugăciunea cea deobște în biserică ori în casă, rugând, binecuvântând și mulțămind lui Dumnezeu pentru toți și, pentru toate și cu viața sa cea cinstită și fără de prihană mergând înaintea tuturor oamenilor, îndemnându-i pe ei spre facerea de bine a datorințelor celor creștinești, de unde să nasc patru datorințe preoțești în blagoslovenia păstorească:

a) A propovedui cuvântul lui Dumnezeu cu vreme și fără de vreme, și prin biserică, și în școală, în casă, îndreptând credincioșii spre învățatura Evangheliei și întărindu-i spre cunoștința credinții și a creștinătății.

b) A-și petrece viața sa asemenea învățaturii evanghelicești, și printr'acea puindu-se înaintea lumii spre pilda, viața sfântă, ca și creștinul lui să urmeze.

c) Întocmirea tainelor lui Dumnezeu prin care să întăresc ceice cred întru Cristos Domnul în credința și în viața sfântă și prin aceste mijlociri îi găsesc pe dânșii spre viața cea vecinică în împărăția cerului.

d) Rugăciunea cătră Dumnezeu, care este atât de bună trebuință și delipsă propoveduitorilor și întocmitorilor de taine, cât ei fără de rugăciunile cele cu căldură cătră Dumnezeu nici cuvântul lui Dumnezeu a propovedui, nici singuri sfânt a viețui, nici iarăș precum lui Dumnezeu sfintelor taine a sluji nu pot, care toate dumnezeescul Pavel apostolul mai pe larg scrie

poruncește 2. Timotei cap. 4 sth. 21. Tit cap. 1 st. 7. La Faptele Apostolilor cap. 20 st. 28. Tit. cap. 3 întreg. Dintru aceste 4 mai de căpetenie datorințe a preotului Domnului dela Dumnezeu lui încredințate să nasc toate celelalte singure deosebi datorințele lui, ca un rob ce lucrează în legea Domnului, care aduce rodul bune norociri și a fericirii cei vremelnice și vecinice adecă cu cinste și după cuvînță trebuie să viețuească, și prin viețuirea sa și pe cialalți oameni cu învățatura înțeleaptă și cu bună pildă a vieții sale a-i face mai buni, norocoși și fericți.

Pravila 2-a

Fieștecare parohialnic preot, după poruncile cele mai dinainte date lor în circulare, dator este în toate Duminicile și praznicile învățatura cuvântului lui Dumnezeu în locul cântării pricesnii poporului să dea, și de nu va fi în stare el acea învățatură a o alcătui, atunce să cetească cu bună înțelegere și frumos din sinodalnicile propoveduri sau din Căzanie într'o Duminică, iară într'alta Duminică să predee Catihizmul cel mic tinerimei amândurora părților, bărbătești și femești. Să învețe dar în a treia Duminică sau praznic poporului tuturor, celor mari și celor mici, să predee rugăciunea domnească, Tatăl nostru, Născătoare de Dumnezeu, Crez într'unul Dumnezeu Tatăl, și zece porunci ale lui Dumnezeu cu tâlcuire scurtă. Aceste rugăciuni după poruncile mele cele de mult date și aceste de acuma făcute, în toate zilele de praznice și Duminicile după amiază mai înainte de vremea Vecerniei să predau, numai fiindcă mai mult popor la dumnezeiasca Liturgie să adună, și cu acestea să pot folosi, așadar după schimbarea cea mai înainte dată a propoveduirilor: Catihizmul și rugăciunile zise în loc de priceasnă să să predee, în ce chip în circulariul dela 1796 Nr. 7/49 arătat; dar catihizmul în toată săptămâna în ziua cea rânduită de parohialnicul preot în școală să să tâlcuiască, cu înțelegerea învățătorului pruncilor, carele aceasta lecție despărțit învățăceilor să învețe după modul cest de acum normalnic a preda dator va fi. Până când și mai bune învățaturi și rândueli pentru creșterea tinerilor vor urma; dar cumcă toate acestea dela voi păstorii cei duhovnicești să cer, însuș Domnul Dumnezeu nemincinosul adevăr poruncește, la Malahie cap. 2 vers. 7: „Buzele preotului vor păzi știința, și legi cerca-vor din gura lui, că îngerul Domnului și atotțiitorului este și Ezechiel cap. 3 vers. 17: „Fiul omului! păzitor (strajă) te-am dat pe tine casei lui Irsail, și vei auzi din gura mea și vei înfricoșa pe ei dela mine“.

Pravila 3-a

Ca să --- și poată împlini preoții toate acestea de Dumnezeu poruncite așazământuri, dator

este fieștecăriua preot, ca frica lui Dumnezeu în inima și sufletul său să o aibe, și după vorba proastă să-și încălzască locul, adecă a învăța el legea Domnului ziua și noaptea, iară pentruca să adune și să alcătuiască învățaturi dator este să cetească cele de Dumnezeu însuflate cărți, care îi vor înțelepți pe ei întru mântuire (Tit cap. 3 stih. 16) și măcar că și după lipsa vremilor noastre de acuma preoțimea voastră bibliotecă nu pot avea și nimic de aceia; fieștecăriua protopresbiter, presbiter și diaconilor să poruncește sub perderea cinstei următoarele cărți a le avea:

a) Legea nouă, adecă apostol și evanghelie.

b) Catihisis mic pentru știința credinții și legea lui Dumnezeu cei pravoslavnice, din carele și pruncilor în școală și creștinilor a preda în biserică și a tâlcui dator este.

v) Liturgiial bogat, în carele la sfârșitul cărții, precum în cel slovenesc așa și în cel românesc sânt predate foarte folositoare învățaturi, cum să cade preotului cu diaconul slujba bisericii a sluji și cum a se găta cătră sfânta slujire, și la alte întâmplătoare primejdii în vremea sfinteii jertfe ce li s'ar cădea a face.

g) Trebnic (Molitev), din care toate lucrurile tainelor dumnezești să săvârșesc.

d) Molitev (acastieri) și Psaltire, din care cum pentru sine, așa și pentru ceice cer mijlocire dela dânsii lui Dumnezeu a se ruga dator sânt.

e) Cartea pentru datorințele presbiterilor toți preoții cei sârbești, pânăce să v'a tâlcui și pe românește, așa și cei românești preoți să o aibă.

j) Preoții cei sârbești pentru învățatura limbii slavonești; iară cei românești pentru cea românească gramatică românească să-și țină, și aceasta mai vârtos pentruca să știe ispitele ce să fac prin școale, căci că dacă însuși nu știi, cum poți întreba pe altul.

z) Istoria biblicească.

z) Legea veche (biblia mare), fiindcă acuma și pe limba românească și slovenească s'au tipărit, deci toți preoții sau unde nu e parohialnică biserică să caute să-și capete.

i) Fiindcă la catedra episcopiei și în oraș și pela mânăstiri multe cărți de suflet folositoare să află, care fieștecăriua spre rugăciunea protopresbiterului său cu reversul preotului să vor da; din care cărți mare înțelepciune și mântuire precum lui așa și turmei sale poate adăora.

Consignatio

scholarum graeci ritus non uniti nationalium per gremium Cottus Krasoviensis introductorum 1791.

Locus scholae	Nomina possessionum, quae ad hanc scholam veluti filiales pertinent	Localis Director, ejusdem conditio	Catecheta, utrum Ecclesiasticus, v. religiosus	Docentes	Utrum normalim methodum edocti sunt	Quas lingvas calleant?	Numerus				Aedificium scholae in quo statu consistit	Peculiares eaque fundatae observationes
							Pueri	Puellae	Pueri	Puellae		
Agalitsch		Georgius Jankutz juratus possessionis	Solus paedagogus	Alexius Georgevits	edoctus est	Vallahicam.	47	24	15		In malo statu existit	Et ideo aliud novitiam aedificandum necessario censetur
Berlitsye		Marian Skefitz Index loci	do	Stephan Lungovits	Gnarus	do	80	70	25	10	do	do
Bogolubze		Thomas Nicolaeovits agricola	Solus paedagogus	Vukmir Marianovits	non	Valachicam	83	32	20	9	do	do
Broshten		Ioannes Dajovits juratus possessionis	do	Adamus Georrevits	est	do	190	101	43	12	Utique in bono, sed	tam intrinseca quam extrinseca eget reparatione
Balta		Ioannes Muntjan agricola	do	Ioann. Popovits	do	do	115	13	23	2	in bono	
Buzsur	Szocsány	Angyel Marsulesk agricola	do	Nicolaus Pelanovits	do	do	50	25	39		do	
Bikitsch		Ioann Popovits agricola	Solus paedagogus	Martin Gradovits	edoctus est	Vallahicam hungaricam, et latinam	26	16	17		In ruinoso	Noviter aedificandum scholare aedificium est necessarium
Bokschan		Josephus Naso camerarius rati-onista	do	Konstantin Jankovits	do	Germanicam, illyricam et vallahicam	100	65	76		In exiguo	Propter copiosam juventutem necessarium foret aliud extruere aedificium
Bapbessa		Trail Janko agricola	do	Michael Popovits	do	Valahicam	40	20	21		In molo, et ruinoso	do
Bianisch		Martin Stan agricola	do	Zsivoin Kozak	do	do	84	60	20		do	do
Bata		Moysej Dragoj agricola	op	Ioann Radulovits	non	do	60	25	12		do	do
Batassive		Joann. Stanovits agricola	do	Isaias Jankovits	do	do	20	14	12		In defectum scholaris aedificii, juven-tus in quadam privata et exigua, erga censum assumta domo instruitur, sequen-ter noviter erigendum venit.	

Locus scholae	Nomina possessionum, quae ad hanc scholam veluti filiales pertinent	Localis Director, ejusdem conditio	Cathecheta, utrum Ecclesiasticus, v. religiosus	Docentes	Utrum normalim methodum edocti sunt	Quas lingvas calleant?	Numerus				Aedificium scholae in quo statu consistit	Peculiares eaeque fundatae observationes
							Pueri	Puellae	Pueri	Puellae		
Brănești	Schupaneste et Baloscheste	Martin Czerjtan agricola	Solus paedagogus	Joannes Szilagy	edoctus est	hungaricam, et valachicam	81	51	30		In nullo	Eadem reflexio uti apud possessionem Bateste
Bukoveiz		Petrus Pekonesk agricola	do	Martin Paulovits	do	Vallachicam	35	23	25		do	do
Bunja	Padurany	Marko Lungulesk agricola	do	Georgius Michailovits	non, ex integro	do	35	9	17		do	do
Brehul		Martin Banda schila juratus	do	Demetrius Janovits	est	do	65	35	30		do	do
Bryna	Zarazan	Michael Olagan agricola	do	Theodorus Michailovits	do	do	30	21	12		do	do
Boldur		Michael Mutza agricola	do	Konstantin Folzan	do	do	101	60	12		do	Juventus hujus loci in domo ludmagistri instruitur
Boschnjak		Domnialis officialis	Solus paedagogus	Georgius Theodorovits	edoctus est	valachicam	84	32	52	12	In bono	
Csiklora pagus		Joann Meran juratus possessionis	do	Symeon Oprovits	do	do	87	193	30	15	In nullo	Juventus incensata, quatenus domo, ubi etiam lud habet, instruitur; adeoque summe necessarium est ut nova domus scholae exstruatur
Csereșche-Temes	Maguri	Angel Czerntantz agricola	do	Alexius Moyscovits	do	do	97	58	18		do	do
Czerova		Petrus Frenz juratus possessionis	do	Luka Miklovits	non est, ex integro	do	54	45	52		In exiguo et ruinoso	do
Lung Csiklora		Vacat	do	Janku Georgievits	est	do	60	42	43		In bono	
Goroda		Abraham Gelez iudex possessionis	do	Stephanus Jannovits	non	do	22	14	10		In nullo	Novitus erigendum est aedificium scholare
Ceala	Bakamezeu	Josephus Lukin agricola	do	Joannes Bercsa	est edoctus	Valachicam	61	25	20		In bono sed eget reparatione intrinseca	

Știri

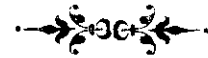
Preot și ostaș. În crâncenele lupte din Franța s'a întâmplat, că la o gară sosiseră mulțime mare de ostași răniți, cari zaceau pe peron așteptând să fie transportați în vr'un spital. Atețiunea tuturor să îndrepta asupra unui ostaș, care suferia chinuri grozave. Apropiindu-se o îngrijitoare de el, o rugă să trimită un preot. Abeasta se întoarce către alt rănit, care-i spune că e preot și vrea să mărturisască pe camaradul său. Era însă cam de parte de acesta și deci trebuia transportat acolo. Rana preotului însă era gravă, orice mișcare aducea moarte. Însă preotul nu s'a dat învins. Călugărița i-a ajutat să se apropie de celce voia să se mărturisască. L'a mărturisit, dezlegat și când a voit să facă cruce asupra ostașului nu s'a mai putut mișca mâna. Cu ajutorul călugăriței a făcut cruce, în momentul următor ostașul și preotul erau morți.

Omagiu regelui Carol. Vice-presidentul Dietei a zis: „Regele Carol al României, adevăratul întemeiator al gloriei și puterii țării sale, a murit la 10 Octomvrie după o domnie înțeleaptă de multe decenii. Ființa superioară a marelui suveran, înțelepciunea dovedită în guvernarea țării, sentimentele nobile manifestate totdeauna față de Regele nostru și patria noastră, i-au încununat numele cu stimă generală în țara noastră așa, că am grăbit a da expresie sincerei noastre condolențe din prilejul morții la adresa parlamentului român... Afară de aceea am luat parte și la acel serviciu divin, care s'a oficiat în Budapeșta...” (Aplauze). Iar în Casa magnaților bar. Sam. Józsika a zis: „Întreaga lume civilizată a petrecut cu sinceră participare la mormânt pe acel Domn, pe care vremelnicia l'a chemat de pe tron în timpuri critice istorice. În regele Carol nu a pierdut numai poporul țării nouă vecine pe Domn bun și înțelept, străbătut de conștiința severă a răspunderii și datorințelor domnești ci și cauza civilizației, a propășirii universale omenești a pierdut un anteluptător din cei mai entuziaști, a cărui amintire este vrednică de omagiul sincer al tuturor națiunilor civilizate. Acestui omagiu am dat expresiune în depeșa de condolență... Cred, că să ia cu aprobare la cunoștință” (Aprobări).

Necrolog Dr Iuliu Marcu, candidat de avocat, a răposat după scurte suferinți în 9/22 Noemvrie a. c. în anul 34 lea al tinereții sale vieți în Viena, unde își făcea datoria de ostaș în arsenalul armatei. Rămășițele pământești au fost transportate din spitalul central militar din Viena la Bocșa-montană și s'au depus, în așteptarea învierii deobște, în cavoul familiar din cimiterul ortodox-român, Sâmbătă în 15:58 Noemvrie a. c. la ora 2 d. m. Să-i fie somnul lin!

Răniții noștri cer preoți. Gaz. Trans. publică un frumos articol zicând între altele, că spitaluriile țării sânt pline de soldați răniți și bolnavi; iar din multe scrisori, adresate ei, transpiră o dorință mare și ferbinte, anume a vedea la patul de suferințe un preot de ai lor, care să-i mângăie și întărească în aceste zile grele. În o scrisoare a unui abonat, care se află acum în Ungaria de nord, să scrie: „Înainte de toate vrem să vă artag atențiunea la împrejurarea, că în partea nordică a Ungariei toate orașele sânt pline cu soleați răniți. Am vizitat unele din aceste orașe și numărâși soldați m'au rugat să vă scriu, că doresc mult să fie vizitați din când în când de câte un preot român. Ar fi prin urmare foarte conzult, ca să atrageți atențiunea P. S. S. noștri episcopi de ambele confesiuni, ca să trimită preoți

români prin spitalele acestea. În scopul acesta episcopul român să se adreseze comandamentului Corpului VI din Cașovia aducându-i la cunoștință cererea soldaților români. În acest caz preoții români, cari vor fi designați, vor fi chemați și salarizați exoffo.”

Bibliografie

Cultura Creștină Nr. 17--18 are următorul cuprins bogat și variat: Redacția, Încă o fundațiune princiară. Dr Alexandru Nicolescu, Bucuria în lumină creștină. Dr Ottocar Prohászka, Război și religione. Ioan Georgescu, La chestia reformării educației religioase. Dr Alexandru Rusu, religiunea în școlile secundare. Zaharie Pop, Rusia și biserica greco-catolică. Însemnări: Împrumutul de război ungar (Senior); Ce-i cu tipărirea Biblii de Blaj? (Dr. Alexandru Rusu). Cronică: Prima enciclica a noului Pontifice (ar.); Papa pentru răspândirea Biblii (ar.); Conteul Tisza și Românii (șr.); Din suferințele ziaristice românești (ic.). Cărți și reviste: Selma Lagerlöf-Al. Lupeanu: Marama Sfintei Veronica (Ai.); Exerciții spirituale (ic.). Cărți intrate la redacție. Telefon.

Cosinzeana Nr. 46: Însămnările unui completaș mobilizat. Alte fețe ale războiului. Rânduri mărunte. Militare (poezie). Vremuri războinice. Noapte de toamnă (poezie). Luceafărul. Copil (poezie). Care să fie cauza?

Concurs

Pentru ocuparea postului de *învățător*, devenit vacant, dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Bărbosu**, protopresbiterat Bocșa-montane, să scrie concurs cu termen de concurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor. Pentru întregirea salariului la mărimea fixată de art. de lege XVI din 1913 comuna bisericasă cere ajutor de stat.

2. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresci — dacă va paticipa și va dovedi participarea — 30 cor.

3. Pentru scripturistică și tipărituri 10 cor.

4. Dela înmormântări unde va fi posfit 1 cor.

5. Cortel în natură cu grădină.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta însuș regulat sf. biserică la toate slujbele dzești, a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântări bisericesti.

Preferiți vor fi cei cu cunoștințe muzicale și întreas a conduce cor vocal.

Recurenții au a se prezenta în sf. biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericască.

Recursele instruate cu documentele delipsă au a-să inainta Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Bocșa-montană în timpul reglementar.

Bărbosu din ședința comitetului parohial ținută la 21 Septemvrie (4 Octomvrie) 1914.

George Biberea 2—3 **Trifu Despeu**
par. preș. adhoc com. par. not. com. par.

Nr. 538--1914.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.